

NOTITIE BUURTACADEMIE

Welzijnswerk
Midden-Drenthe

de Bibliotheek

Inhoud

1.	De Buurtacademie	1
2.	Formeel en informeel	2
3.	Toekomst.....	3
4.	Verder met de Buurtacademie.....	4
5.	Vraag aan de gemeente	4
6.	De kosten	4
7.	Uitvoering.....	5

Voor u ligt een notitie van de Stuurgroep Buurtacademie, gevormd door de gemeente Midden-Drenthe, het Drenthe College, de Midden-Drentse bibliotheken en Welzijnswerk Midden-Drenthe. Het stuk is geschreven omdat er zorgen zijn rondom de Buurtacademie. Door ontwikkelingen waarop de Stuurgroep geen invloed heeft is de Buurtacademie in een moeilijke positie gekomen. In dit stuk willen wij deze zorgen met u delen, maar we hebben ook een vraag.

We geven een korte toelichting op wat de Buurtacademie is, hoe het project de afgelopen jaren heeft gefunctioneerd en wat de recente ontwikkelingen zijn. Ook kijken we hoe we hebben geprobeerd om deze negatieve ontwikkelingen het hoofd te bieden, om af te sluiten met een blik op de toekomst van de Buurtacademie. Hoe zien we die voor ons en wat is daarvoor nodig.

1. De Buurtacademie

De Buurtacademie is een vorm van volwasseneneducatie in de gemeente Midden-Drenthe, beter gezegd: in de dorpen van de gemeente Midden-Drenthe. Want dat is de essentie van het project Buurtacademie, educatie dichtbij, in je eigen buurt.

De cursisten van de Buurtacademie vormen een bont gezelschap. Vaak zijn ze boven de 40, sommigen zijn ook 86, er is een grote variatie in leeftijd. Veel cursisten zijn laagopgeleid, sommigen hebben alleen de lagere school doorlopen en zijn vervolgens van school gehaald om mee te helpen in het bedrijf van hun ouders. Veel deelnemers hebben alleen Huishoudschool of LTS, maar er zijn ook HBO'ers, en doctors te vinden op de cursussen van de Buurtacademie. Veel cursisten hebben na hun 20^e niet meer geleerd, of alleen in de praktijk geleerd. De deelnemers zijn dus heel verschillend, maar ze hebben ook een aantal gezamenlijke kenmerken: Voor cursussen gaan ze hun dorp niet uit, ze willen/kunnen niet veel voor een cursus betalen en vaak gaan ze alleen als ze door iemand worden meegevraagd of als ze weten dat de buurvrouw ook gaat. Wanneer de stap om naar een cursus van de Buurtacademie te gaan eenmaal is gezet, bieden de cursussen veel plezier en voldoening.

Het project Buurtacademie bestaat nu 10 jaar, het is ontwikkeld door de gemeente Midden-Drenthe, het Drenthe College en de stichting Welzijn Midden-Drenthe. De aanleiding om het project te ontwikkelen lag in het feit dat de gemeente jaarlijks grote sommen geld (WEB-gelden: Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kreeg, die nauwelijks werden gebruikt en elk jaar weer terug werden geboekt naar de Rijksoverheid. Vanuit het opbouwwerk is het idee ontstaan om de educatie dicht bij de mensen te brengen. Samen met het Drenthe College en de gemeente is het idee verder uitgewerkt tot het project 'Buurtacademie'.

De basis van het project wordt gevormd door groepen vrijwilligers in de dorpen, vaak mensen vanuit het lokaal welzijnsbestuur of plaatselijk belang aangevuld met vertegenwoordigers van school, peuterspeelzaal en bibliotheek. Ook vrijwilligers op persoonlijke titel met een belangstelling voor educatie zijn te vinden binnen de werkgroepen.

Het doel van de werkgroepen is: Het ophalen van educatievragen en hier een passend aanbod aan koppelen. Nu is het niet zo dat dorpsbewoners massaal met hun vragen op de stoep staan bij de werkgroepleden, vaak is het een kwestie van inschatten, soms van vragen

of onderzoeken. Hier zijn in de loop van de tijd werkvormen voor ontwikkeld. De werkgroepen worden ondersteund door het opbouwwerk en in het verleden ook door een scholingsadviseur van het Drenthe College. De uitgangspunten van de Buurtacademie zijn: dicht bij huis, toegankelijk voor iedereen en voor iedereen betaalbaar.

2. Formeel en informeel

Vanaf het begin zijn er twee kanten geweest aan de Buurtacademie. De formele kant waar met inzet van de WEB-gelden cursussen door het Drenthe College werden verzorgd. De WEB-gelden worden beschikbaar gesteld door de Rijksoverheid en waren tot 1 januari 2013 bestemd om de opleidingen VAVO, NT2 en Cursussen die een breed maatschappelijk functioneren en de sociale redzaamheid ten goede komen te financieren. Deze laatste twee zijn het domein van de Buurtacademie, de computercursussen, de kookcursussen voor mannen, geheugentraining, opfriscursussen verkeersregels, kortom er waren ruime mogelijkheden om dit geld in te zetten. Naast deze formele kant is er altijd een informele kant binnen de Buurtacademie geweest waar geen financiering aan te pas komt, het zijn cursussen die de sociale verbondenheid en de leefbaarheid ten goede komen, ze zijn vaak creatief (bloemschikcursussen) of specialistisch (fotobewerking) van aard.

Wijnproefavonden, tapas maken, sieraden maken vallen onder deze informele kant, de kosten worden door de deelnemers betaald.

Tot 1 januari 2013 was het dus mogelijk om educatievragen op twee manieren te beantwoorden. De keus werd gemaakt in overleg tussen de gemeente en de scholingsadviseur van het Drenthe College, waarbij het de inzet was om zoveel mogelijk vragen via de formele weg te beantwoorden. Dat is prettiger voor de werkgroepen, ze hoeven zelf dan maar weinig te regelen en de kwaliteit van de cursus is gegarandeerd.

Helaas is het WEB-budget in de loop van de jaren wegbezuinigd, van € 160.000,-- in 2010, naar € 100.000,-- in 2011 en op 1 januari 2013 is het bedrag dat beschikbaar is voor cursussen via de Buurtacademie volledig wegbezuinigd. De gemeente krijgt nog wel WEB-gelden, in 2013 zelfs € 236.000,--. Dit geld krijgt de gemeente omdat ze in het verleden zoveel WEB-gelden hebben besteed, en is dus te danken aan de Buurtacademie. Helaas is dit geld sterk geoormerkt, het mag uitsluitend worden besteed aan cursussen basisvaardigheden taal en rekenen en budgetteringscursussen. Dit zijn lastige onderwerpen voor de Buurtacademie, mensen die het aangaat zijn moeilijk te motiveren en het zijn onderwerpen die vaak worden geassocieerd met analfabetisme, een onderwerp waarbij schaamte een grote rol speelt en daardoor zijn ze niet geschikt om in het eigen dorp op te pakken.

Gevolg van deze maatregel is dat alle educatievragen die binnenkomen bij de werkgroepen langs de informele weg moeten worden opgelost. Dit betekent veel werk voor de werkgroepen, ze moeten zelf op zoek naar een docent, een ruimte regelen, uitnodigingen versturen, het cursusgeld innen enz. Naast heel veel werk is het praktisch onmogelijk om de cursussen betaalbaar te houden voor iedereen.

Sinds het wegvallen van het WEB-budget is er door alle partijen hard gewerkt, de gemeente heeft geld beschikbaar gesteld om een coördinator voor de Buurtacademie in dienst te nemen en er is veel gebeurd om werkgroepen toch in staat te stellen om cursussen te

organiseren. De Educatiebank met lokale talenten is gevormd, er is aansluiting gezocht bij bestaande projecten, zoals het Duurzaamheidsproject 'Onbeparkt Holdbaar', er zijn nieuwe vormen van leren ontwikkeld zoals de Actietafels Leefbaarheid, werkgroepen hebben geleerd om zelf geld te werven in een cursus Fondsenwerving en de kwaliteit van de lokale talenten is verbeterd door het aanbieden van een basiscursus Didactische Vaardigheden.

En toch is dit niet genoeg, de uiteindelijke conclusie is dat het organiseren van cursussen niet lukt zonder budget. Veel onderwerpen zijn niet geschikt om door vrijwilligers te laten verzorgen, de kwaliteit van de cursussen is niet gegarandeerd en de groepjes zijn altijd klein waardoor de kosten per persoon al snel oplopen.

3. Toekomst

De verwachting was eigenlijk dat de werkgroepen zouden stoppen met het organiseren van cursussen, maar toch is dit niet gebeurd, de werkgroepen bestaan nog steeds. Het zijn er 17 in totaal, sommigen hebben een tijdelijke dip gehad, een enkeling is afgehaakt.

Als Stuurgroep willen we graag verder met de Buurtacademie. Hier zijn een aantal redenen voor, de eerste en belangrijkste is dat de werkgroepen verder willen. In een gesprek met een aantal vertegenwoordigers hebben de werkgroepen aangegeven dat ze de Buurtacademie juist in deze tijd belangrijk vinden, ze zien om zich heen mensen die thuis komen te zitten, hun werk zijn kwijt geraakt of door scheiding of het overlijden van de partner alleen komen te staan en daardoor problemen hebben om zichzelf te redden en een sociaal netwerk te onderhouden. De cursussen van de Buurtacademie zien ze als een goede manier om mensen in beweging te krijgen. Belangrijk voor het versterken van de sociale verbondenheid en de leefbaarheid in een tijd waarin toch weer veel voorzieningen verdwijnen uit de dorpen. Maar ook de behoefte aan educatie is duidelijk, wie kan zich tegenwoordig nog redden zonder computer? Misschien lukt het nu nog net, maar in de toekomst zal dit praktisch onmogelijk worden, het regelen van je bankzaken, het aanvragen van zorg, het reizen met de trein, communiceren met de gemeente het is onmogelijk wanneer je niet 'bij de tijd blijft'. De werkgroepen willen graag verder, maar ze hebben wel een aantal voorwaarden:

- Er moet een budget zijn om kwalitatief goede cursussen in te kopen
- Het regelen moet niet te ingewikkeld zijn
- Er moet ruimte zijn en blijven voor activiteiten die alleen gericht zijn op sociale ontmoeting en leefbaarheid

Ook de Stuurgroep Buurtacademie wil graag verder met het project Buurtacademie, het is een mooie invulling van 'een Leven Lang Leren', ook voor mensen die niet werken. Bovendien is de Buurtacademie een geschikt instrument om 'kwetsbare burgers' te bereiken en geschikt om vaardigheden te leren die nodig zijn in verband met de komende transities.

En de gemeente? De Stuurgroep denkt dat ook de gemeente belang heeft bij het voortbestaan van de Buurtacademie. Met de komende transities denken wij dat de behoefte aan educatie zal groeien. Eigen regie, minder afhankelijk van de zorg, participeren, bij veel inwoners van de gemeente Midden-Drenthe zal dit educatievragen oproepen. Het project is heel geschikt om het uitgezette beleid met educatie te versterken.

4. Verder met de Buurtacademie

Volwasseneneducatie klaar voor de toekomst zou er als volgt uit kunnen zien: Gemeente, Bibliotheken en Welzijnswerk stellen een aantrekkelijk cursusaanbod samen. Een aanbod gebaseerd op de transities met als centraal uitgangspunt: 'Hoe kan ik zo lang mogelijk zelfstandig en in goede gezondheid de eigen regie over mijn leven voeren'? Naast dit basisaanbod waaruit de werkgroepen kunnen kiezen zal er ook ruimte moeten zijn voor educatievragen. Een belangrijke les vanuit het project Buurtacademie is dat educatievragen zich moeilijk laten sturen, vaak is een actuele gebeurtenis aanleiding voor een vraag (het verongelukken van een dorpsgenoot was in Witteveen aanleiding om op grote schaal verkeersveiligheidskursussen te organiseren). Ook zijn educatievragen vaak erg lokaal gebonden, een cursus 'Lassen', is een succes in de Broekstreek waar veel inwoners zelf een tractor of iets dergelijks hebben, maar slaat niet aan in een dorp als Westerbork. Natuurlijk zullen de werkgroepen ook ideeën hebben over de invulling van het basisaanbod.

Als we kijken naar de ontwikkelingen die op ons afkomen zouden de volgende thema's daar bij passen:

- Gezond zijn
- Bij de tijd zijn
- Zelf de baas zijn
- Weerbaar zijn
- Meedoen

De coördinator Buurtacademie wordt ingezet om aansprekende cursussen en docenten te zoeken bij deze thema's. Hierbij kunnen zowel professionele docenten als lokale talenten worden ingezet. Deelnemers betalen een kleine bijdrage en werkgroepen kiezen twee cursussen per jaar. Het is mogelijk om het hele basisaanbod in één keer in te zetten, maar ook een variant waarin een bepaald thema in 1 of 2 jaar tijd wordt uitgediept is mogelijk.

5. Vraag aan de gemeente

De vraag van de Stuurgroep Buurtacademie aan de gemeente luidt als volgt: Is de gemeente bereid om een financiële bijdrage te leveren zodat educatievragen van burgers ook in de toekomst via de Buurtacademie beantwoord kunnen worden.

6. De kosten

Hoewel er 17 werkgroepen Buurtacademie zijn, leert de praktijk ons dat er gemiddeld 12 werkgroepen actief zijn. Zoals al het vrijwilligerswerk, heeft ook de Buurtacademie te maken met pieken en dalen in het enthousiasme van werkgroepleden en het organisatievermogen van werkgroepen. Gebaseerd op 12 werkgroepen ziet het kostenplaatje er als volgt uit:

• Twee cursussen per jaar met professionele docent
(8 bijeenkomsten van 2,5 uur, 30 euro per uur)	€ 1.200,--
• Inzet lokale talenten (3x per jaar, € 40,-- per dagdeel)	€ 120,--
• Huur cursusruimte (20 x € 17,50)	€ 350,--
• Totaal per werkgroep	€ 1.670,--

12 werkgroepen, met uitloop naar 17 werkgroepen: € 20.000,-- tot € 28.000,--

7. Uitvoering

Om dit plan succesvol te laten worden is het nodig dat de werkgroepen in elk geval voor een aantal jaren weten waar ze aan toe zijn. We willen dan ook vragen om een budget dat de komende 3 jaar is gegarandeerd. Dit geeft rust in de werkgroepen en biedt ons de kans om ervaring op te bouwen en het systeem te ontwikkelen. Het budgetbeheer kan bij Welzijnswerk Midden-Drenthe komen, Welzijnswerk is een bekend gezicht voor de werkgroepen, we zijn makkelijk te benaderen, rechtstreeks of via het opbouwwerk en het systeem is in de dorpen bekend door de projecten 'Kunst in de Club' en 'Art2start'. De werkgroepen dienen een begroting in bij Welzijnswerk en de gemeente en Welzijnswerk overleggen met elkaar of het voorstel past binnen de richtlijnen.